СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 51. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 14-го березня 1945. No. 51. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, March 14, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВЖИТОК ВУГІЛЛЯ НА ТОПЛИВО ЗМЕНШЕНО ДО 80 ВІДСОТКІВ

НЮ ЙОРК. — Адміністрація Солідного Топлива провірила засоби вугілля в Злучених Державах і на підставі цієї праці оприлюднює інформації, що в будучім році майже у всіх стейтах кількість вугілля для отоплювання мешкань буде дальше зменшена.

Досі зменшено вжиток вугілля для тих, що отоплювали мешкання твердим вугіллем („антрацитовим") до 87½% у порівнанню із припасом в зимі 1942-1943. р. Новий рік для достави вугілля починається з днем 1. квітня і від того дня достава вугілля буде зменшена до 80 відсотків тієї кількости, якої вживали люди в згаданім році. Хто має залишки з попереднього року, цей мусить зарахувати їх як припас на наступний 1945-1946. рік.

ЛЕНД-ЛІЗ ПІДЕ ЛИШЕ НА ВОЄННІ ПОТРЕБИ.

ВАШИНҐТОН. — Більшість Комісії для Закордонних Справ у палаті репрезентантів приняла постанову, щоб дальші позички з Ленд-Лізу йшли лише на воєнні потреби Обєднаних Держав, а не на повоєнну реґабілітацію та на відбудову. Цю постанову приняла комісія під напором членів Републиканської Партії, але це запевнить приняття цього законопроєкту при голосуванню у повній палаті.

ЗА ПРОДОВЖЕННЯ ЧАСУ ДО ПИТТЯ.

НЮ ЙОРК. — Власники великих ресторанів розпочали акцію для отримання дозволу відсунути замикання бар до години 1. по півночи. Вони твердять, що теперішня постанова замикати бари точно в півночи дає притоку до повставання покутних шинків, знаних під назвою „спікізі". Власники харчівень та різного роду возів з перекусками („дайнер") домагаються, щоб їм можна мати вітворені їдальні хоч до год. 2. співночи тому, що в воєннім часі робітники зміняються [illegible].

СТРАЙК У ФІЛЬМОВІЙ ІНДУСТРІЇ.

ГАЛИВУД (Каліфорнія). — Тисячі робітників у фльмових підприємствах вийшли на страйк на приказ юнії, приналежної до Американської Федерації Праці. Не зважаючи на це, інші тисячі зголосилися до праці, бо спір іде не за плату, а за приділ праці різним ґрупам робітників.

ВІДКИНУЛИ КОМУНІСТИЧНИЙ ДАРУНОК.

НЮ ЙОРК. — Дирекція установи „Фрідом Гавс" (Дім Свободи) 12 голосами проти 1 відкинула дарунок в сумі $5,000 від Комуністичної Партії Америки. Цей дарунок був присланий на будову пямяткового дому імени Вендела Вилкія. Відкидаючи дарунок дирекція проголосила вияснення, чому так зробила. Установа Дім Свободи не хоче бути звязана у своїй акції ніякою орґанізацією таких людей, які самі не визнають свободи. А саме тому, що Комуністична Партія є замотана в різні обмеження, установа Дому Свободи вважає за невідповідне вязати собі руки.

Прицім дирекція подала вияснення, що що іншого є йти разом із Советами в справі воєнній для забезпеки миру, а що іншого йти за засадами свободи.

ЛІТАКИ-ШПИТАЛІ.

НЮ ЙОРК. — Кореспондент Геральд-Трибюн, Джан О'Рейлі, який щойно повернув літаком із европейського воєнного терену, описує службу літаків у перевоженню американських ранених вояків з Европи до Америки. Він твердить, що евакуація шпиталів боєвими лініями при помочи літаків відбувається так швидко, що літаки треба вважати за літаючі шпиталі. Ранені дістають вчасі перевозу всяку медичну допомогу й опіку таксамо, як дістають у шпитальних будинках на суші. не зважаючи на це, що багато вояків знають, що вони пімруть, вони просять перевезти їх на рідну землю, щоб тут бути похороненими.

МАЙНЕРИ БУДУТЬ ГОЛОСУВАТИ НАД СТРАЙКОМ.

ВАШИНҐТОН. — Уряд підтримав домагання Джана Дж. Луїса, предсідника майнерської юнії, щоб члени цеї юнії перевели 28. березня голосування над тим, чи мають вийти на страйк, чи ні. Тоді вигасає контракт і майнери можуть висловити свобідно свою думку, чи відновити теперішній контракт, чи приневолити страйком підприємців до ліпших умов.

СТАЦІЯ ДЛЯ АВТОБУСІВ КОШТОМ 13 МІЛЮНІВ

НЮ ЙОРК. — Між 40. і 41. вулицею та між 8. і 9. евнею має повстати термінал для автобусів коштом $13,000,000. Він має бути получений із доступом до Линколн Тонел у середмістю для легкого виїзду попід ріку Гудсон до західних стейтів.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі".

Америка підтримує поворот Трансилванії до Румунії

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту Едвард Р. Стетиніюс заявив, що Америка підтримує рішення Советів, щоб Трансильванію віддати Румунії. Одначе він додав, що це рішення є лише тимчасове і що кінцевий приділ буде зроблений на мировій конференції.

У розмові з ґазетярами Стетиніюс вияснив, що ця справа була обнята умовами в примирю, заключенім між Советами й Румунією. Примиря, заключене між обома державами зносить так звану Віденську Умову, заключену під напором Гітлера.

КАНАДІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР У БІЛОМУ ДОМІ

ВИЛИЕМСБУРҐ (Вирджінія). — Канадійський премієр Мекензі Кінґ виявив, що він поїде на конференцію до Сан Франсиско на чолі канадійської делеґації. Він прибув тепер до Злучених Держав на відпочинок ще в неділю і був два дні гостем президента Рузвелта. З Вилйемсбурґа він знову вступить до Білого Дому, а в середу поїде до Отави на вітворення парляменту. Там назначить ще інших делеґатів на конференцію у Сан Франсиско. Премієр відвідав теж бувшого секретаря Кордела Гола у шпитали в Мериленді.

У звязку з цими відвідинами дійшли до прилюдного відома вісти, що американська делеґація на конференцію у Сан Франсиско збирається на свої наради у Вашинґтоні, а потім має відбути нараду з президентом Рузвелтом.

ДІЄТА ДЛЯ ВОЄННИХ ПЛІННИКІВ

ВАШИНҐТОН. — Зогляду на ощадність у харчах, видаваних для цивільного населення в Злучених Державах, воєнний департамент зарядив теж збільшену ощадність у харчах, призначених для воєнних плінників, які находяться на території Злучених Держав.

Ці нові зарядження вказують, що припаси мяса в Америці дуже обмежені, бо зросло запотребування армій в Европі та на Пацифіку. Крім того треба прохарчовувати нових воєнних плінників в Европі і для них теж видано різні обмеження.

Німці нарікають на грабіжі німецьких вояків

З АМЕРИКАНСЬКОЮ ТРЕТЬОЮ АРМІЄЮ В НІМЕЧЧИНІ. — Американські військові власти мають у своїм посіданню лист, писаний одним німецьким вояком до своєї жінки в Німеччині, а не висланий, бо американці його захопили, поки його віддано на почту. Вояк описує, що німецьке цивільне населення в околицях, занятих боями з американцями, нарікають на грабіжі, яких доконують німецькі вояки на власних земляках. Цивільне німецьке населення хвалить собі американців, котрі, мовляв, поводяться як джентельмени й не вкрадуть з німецької хати навіть іголки.

МИРОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В МІНХЕНІ?

СТОКГОЛЬМ. — Часопис „Афтонтіднінген" каже, що він має з німецьких жерел вістку, що в Мінхені, місці народження нацизму, вибухли демонстрації проти дальшого ведення війни. В наслідок заворушень Мінхен відрізано від решти світу. Міський ратуш і інші урядові будинки окружені військами, а всякі получення з містом, почтові, телеґрафічні й телефонічні, зірвані.

Американська Радіова Стація в Европі каже, що перехід американців через Рен під Реманеґом був страшним ударом по німцям. Вони ніяк не знають, як це погодити зо своєю твердою вірою в націстичну пропаґанду, ще так недавно потверджену д-ром Ґебельсом, що, щоби не було, Аліянти ніколи не потрафлять переправитися через ріку Рен. Націстичне радіо зарядило відкликання всіх урльопів для німецьких вояків.

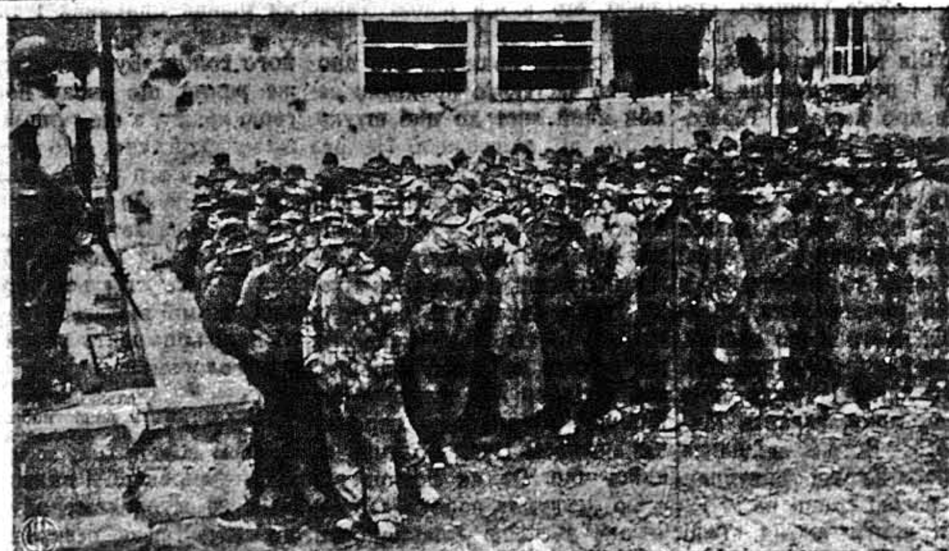
ФРАНЦУЗЬКИЙ АДМІРАЛ НА СУДІ ЗА ПОМІЧ НІМЦЯМ

ПАРИЖ. — Вступом до суджения цілого уряду Петена вважається відбуваючася тут розправа проти адмірала Жана-Пієра Естеви, бувшого ґубернатора Тунісу, обвинуваченого за державну зраду. Адмірал має 64 роки життя. Йому закидають, що він доставив німцям у північній Африці великі запаси харчів, відкликав свій заклик до вояків ставити опір німцям, рекрутував робітників і вояків для німців та закликав вояків Вільної Франції дезертирувати. Обвинувачений борониться, що він усе це робив для рятування французів перед німецькими репресіями.

Б. ФАШИСТІВСЬКИЙ АМБАСАДОР У ВАШИНҐТОНІ ДІСТАВ 24 РОКИ ВЯЗНИЦІ

РИМ. — Перед спеціяльним трибуналом відбулася тут розправа проти 15 фашистівських провідників, обвинувачених за зраду Італії. Тільки 7 стануло на суд. 4 обвинувачених звільнено від вини й кари. Фулвія Сувіча, бувшого амбасадора Мусолінія в Злучених Державах, засуджено на 24-літню вязницю, Філіпа Анфуса, Мусолінієвого амбасадора в Берліні, на смерть. Вирок проти Сувіча замітний тим, що суд вимірив йому ще вищу кару, ніж цього домагався прокуратор.

Розправа розкривала період найбільших фашистівських інтриґ, серед котрих Італію втягнено в інтернаціональні авантури, а противників Мусолінія усувано замахами.

ПОЛОНЕНІ НІМЦІ, ЩО ЇХ СТЕРЕЖЕ ОДИН ВОЯК.—Ота маса німецьких полонених і один американський вояк зправа, що їх стереже з спущеним вділ крісом, вказують, що тим німцям не дуже хочеться втікати, та що вони наділі раді, що війна для них уже скінчилась.

СИЛЬНІ АТАКИ ПЕРШОЇ АРМІЇ НА СХІД ВІД РЕНУ

ПАРИЖ.—Сильні відділи Першої Американської Армії почали широко закроєні атаки зо своїх позицій за Реном коло Ремаґена. Піддержує ці атаки артилерія й зо самого причалу за Реном, і зо західного берега Рену. Першою ціллю цих атак поширити причал, що має послужити підскочнею для дальших наступів на Німеччину. За перший день атак ці військa заняли німцям два міста.

На полудне від цих частин Третя Армія заняла майже весь західний беріг ріки Мозелі.

Аліянтські команданти вже не вважають Рену важним забороло для їх наступу на Німеччину. Канадійські й британські частини готовляться до переходу ріки в її північнім бігу.

РЕЙД РОЗБИВАЄ ДОРТМУНД.

ЛОНДОН. — Понад 1,200 британських літаків ударило у понеділок днем по місті Дортмунді й скинуло на нього бомб ваги 5,600 тон. Це був наймогутніший рейд цеї війни.

Пізніше того самого дня понад 2,000 літаків Восьмої Повітряної Сили вилетіло на рейди по різних німецьких містах та по італійських містах під фашистівською окупацією. Кількасот американських бомбовиків били теж по залізничих вузлах між Франкфуртом на Мейні та Руром.

650 американських бомбовиків вибралося на бомбардування німецьких фльотних і військових інсталяцій здовж побережжя Балтику. Це бомбардування було допомогою для кампанії Червоної Армії під Штетіном. Найбільше бомб скинено на балтійський порт Свінемінде, що лежить тепер усего 16 миль від советських ліній.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ДОБУЛА ФОРТЕЦЮ КІСТРІН.

ЛОНДОН. — Перша Білоруська Армія добула приступом Кістрін, що вважалася ключевою фортецою для оборони Берліна. Бої коло міста тривали 35 днів. Частина міста, віддаленого від Берліна на 38 миль, лежить на західнім березі ріки Одри. Москва не каже, чи Червона Армія перейшла ріку.

На північ від цих советських частин Друга Білоруська Армія перерізала „мішок" Данціґу надвоє та підійшла на віддаль 8 миль до Данціґу та 6 миль до Ґдині.

Перемога коло Кістріна відкриває Червоній Армії найкоротшу дорогу на Берлін.

АМЕРИКАНЦІ ЗАНЯЛИ МІСТО САМБОАНҐУ НА МІНДАНАО.

МАНІЛА. — Піддержані повзами піхотинські військa 41. Дивізії заняли на північнім кінці острова Мінданао місто Самбоанґу та стратеґічно важне летнище Сан Роке, що лежить 4 милі поза обрубом того міста. Японські війська ставили там тільки слабий опір, не дивлячися на те, що вони виставили були собі там наперед поважну систему обороних засобів.

Літаки й кораблі били по острові Базіляні, на полудне від Мінданао. На острові Люсоні пороблено дальші поступи.

ОСТАННЯ СТАДІЯ БОЇВ ЗА ІВО.

ҐВАМ. Боротьба за остров Іво перейшла вже в останню стадію. Маринарі Пятої Дивізії затіснили ще далі поверхню, на якій находяться японці. Третя Дивізія вичищує з останків ворожих відділів інші частини острова.

Бомбовики американської армії доконали рейду на острови Курілі, що лежать між Камчаткою й островами властивої Японії. Від вибухів бомб в островів піднялися стовпи диму, на 15,000 стіп заввишки.

ВЕЛИКІ ШКОДИ ВІД БОМБАРДУВАННЯ ЯПОНСЬКИХ МІСТ.

ҐВАМ. — Вислані на розвіди летуни ствердили, що японці вспіли здержати поширення пожарів, що їх зчинили американські бомбовики в місті Наґої, третім щодо величини місті Японії. Зате шкода в Токйо ще більша ніж спершу думано.

Підчас операцій проти Наґої втрачено один бомбовик, підчас рейдів на Токйо втрачено два.

Бомбовики з Індії били по Сінґапорі.

ОБЛОГА МАНДЕЛЕЮ.

КАЛЬКУТА (Індія). — Облога Манделею, осліваного міста Бурми, триває далі. Ворог ставить завзятий опір..

Японці пробували висадити війська на побережжя китайської провінції Фукієну понижче міста Фучаву. Хоча висаджуванню пособляла японська воєнна фльота, китайці японців відбили.

ФРАНЦУЗИ ВОЮЮТЬ З ЯПОНЦЯМИ В ІНДО-ХІНІ.

ПАРИЖ. — Французькі урядники кажуть, що французи в Індо-Хіні воюють проти японців, не дивлячися на своє слабе озброєння. В боях, кажуть, бере участь 30,000 французів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Невдоволення серед робітництва

Урядові заподання, що в 1940. році в Злучених Державах було 5,000 страйків, є немовби символом глибоких почувань невдоволення, що тепер нуртують серед американського робітництва. Страйки по фабриках воєнної продукції показують, як велика непевність панує тепер серед так сказатиб упривілейованих кругів робітників. Бачимо признаки подражнення й напруження на кілька фронтів: перше, між робітниками й підприємцями; друге, між робітниками й промисловцями з одного боку та урядом з другого, і нарешті між самими робітниками, зглядно їх організаціями.

Напруження між робітниками й підприємцями звісно найстарше. Вчас війни в відносини між цими головними групами втиснувся уряд, що давніше вважався за посторонній чинник, який не повинен мішатися у спір робітників з підприємцями, а тільки наглядати за придержування закона в цім спорі. Від початку війни в Вашингтоні повстало багато установ, що мають на різні способи ладнати непорозуміння між підприємцями й робітниками. Завдяки тому загострення між робітниками й підприємцями значно притупилося, а велику частину цього напруження перебрав на себе федеральний уряд та його різні воєнні встанови, головно Воєнна Робітнича Рада.

До цеї Ради наплило стільки різних робітничих домагань, що Рада не могла собі дати з тим усім начас раду. Тому проти неї звернулися закиди, що вона навмисно відкладає вирішення справ. Такі закиди компромітують перед робітниками представників робітничих організацій у тій Раді так, що декотрі з тих представників думають з Ради зрезигнувати. Таке наставлення провідників юній може легко довести до загострення юнійної тактики й супроти уряду й супроти підприємців, котрих юнії часто підозрівають за викликування страйків з виразною ціллю настроїти громадянство ворожо до юній та підготовити ухвалення протиробітничих законів.

Новою основою для подразнень серед робітництва є чутки про наближаючийся конець війни та близький мир. Робітники знають, що конець війни може легко відбитися важко на робітничім ринку та причинитися наперед до обниження справжніх заробітків робітників, а далі й до обниження заробітної стопи. Це заставляє робітничі організації поспішити добути певні добутки ще тепер, поки триває війна.

Певною підставою для подразнення серед робітництва є гостре суперництво між Американською Федерацією Праці та Конгресом Промислових Організацій. Участь Конгресу в Світовій Робітничій Конференції викликує враження в Федерації, що Конгрес хоче Федерацію відсунути набік у світовім робітництві, і це заставляє Федерацію до тим завзятіших заходів надолужити собі це добутками серед робітництва в самій Америці. Якщоб напруження між головними робітничими організаціями Америки пішло справді цею дорогою, то це розбило би американський робітничий рух якраз тоді, коли його єдности треба найбільше.

За моральний і духовий провід

Що в світі маємо тепер знаменитих воєнних полководців і стратегів, то всі ми це добре знаємо, бо день у день про це чуємо чи читаємо, бо день за днем про це переконуємося.

Що маємо великих державних мужів і політиків, то вже виходить з того, що чуємо раз-у-раз про „трьох великанів", поминаючи менші фігури, що тут і там виринають як дипльомати, чи як ті, що тільки дораджують своїми писаннями чи промовами.

Але, коли навіть з тим погодитись, що всі ті люди дійсно великі, то проте, коли взяти під увагу те, що* говорить славна журналістка Ен О'Гер МекКормик, світ таки дуже потребує ще чогось зовсім іншого: Морального і духового проводу!

Ось таке вона заявила тепер в Ню Йорку, промовляючи в жидівській синагозі, що є теж знаменним, бо ця журналістка, католичка по вірі й займає передове місце й в католицьких колах.

Як відомо, Ен МекКормик, була понад пів року в визволеній зпід націстів Європі, а теж в Азії та Африці, й приглядалась там повоєнним відносинам. Була на фронті між вояками, як й стрічала різних дипльоматів, різних країв і народів і різних кольорів скіри. І тому це таке важне, що вона тепер пише чи каже, коли застановляється над тим, який повинен бути повоєнний лад у світі та хто його повинен заводити і якими способами.

Вона має свої погляди на відносини в різних краях — Франції, Італії, Палестині й т. п. — але тут вона говорить про щось таке, що є спільне цілому світови, усім народам і краям. Бо вона підкреслює цілком слушно, що всюди люди вже бачили власними очима — чорта. Бачили його не тільки віруючі, але й невіруючі. А хто побачив чорта, той мусить вірити в Бога, себто в щось, що є протиставленням чортови. Знов добачивши Бога, мусить тим самим відчувати потребу морального і духового відродження, а з тим і духового і морального проводу.

Але ось такого проводу, каже журналістка, якого так дуже треба, не видно, коли брати під увагу керму цілим світом.

І на ще одно лихо звертає увагу ця журналістка, коли говорить про моральне і духове відродження світа. А це — про свобідну пресу.

Ніколи не булоб прийшло в світі до того нещастя, яке він тепер переживає, каже Ен Мек Кормик, якщоб світ був знав дійсну правду про те, що діється всюди, зокрема в тоталітарних краях. Та цеї правди годі було дізнатись, бо всюди були цензури і спеціяльні установи, що замісць правди поширяли неправду. І тому, каже вона, які не булиб встановлені по цій війні границі, то найважніше є таки те, щоб цілий світ міг знати правду щодо цього, що буде діятись в тих краях, що обняті тими новими границями, бо це важніше від самих границь!

Микола Чубатий.

Кримська Конференція та політичні збігці

До офіціяльної деклярації трьох представників великих держав — през. Рузвелта, Черчила та Сталіна з Кримської Конференції, є долучена коротка постанова про опіку над полоненими, звільненими зпід влади націстів, аліянтськими арміями. Порозуміння трьох постановляє, що армія кожного із аліянтів обовязана занятися горожанами другого аліянта, їх живити та помогти відставити їх до дому. В цій цілі до червоної армії мають бути приділені окремі американські та британські офіцири, і навпаки, при арміях американців та британців мають бути приділені советські офіцири для кращого та успішнішого переведження повороту полонених націстичною владою до їх батьківщини.

Постанова це чисто гуманітарна і самозрозуміло наплиаваюча з аліянсу західно-демократичних держав з советським союзником. Одначе ця постанова криє в собі величезну небезпеку для соток тисяч, а то й міліонів людей, нині на території, що ще є під контролею націстівської Німеччини, з яких поважний відсоток це українці. Тому варто перед очі американсько - українського громадянства поставити цю справу у ясній світлі та звернути увагу на величанську небеспеку, що криється для великого числа українців та українок, коли з нашого боку не буде піднята жива акція.

Які українці та українки нині найшлися на терені Німеччини?

На терені Німеччини та в Чехословаччині, окупованій ще досі націстами, найшлися дуже різні категорії українців та українок. В першу чергу найшлися там сотки тисяч українців полонених советської армії. Молоді ці люди ніколи не бачили світа поза Советами і оце перший раз найшлися вони на терені держав середної та західної Европи. Вони побачили новий світ, який їм ціле життя представляли як світ життя найстрашнішої нужди для працюючої кляси. Їм втовкмачили в голови, що це краї капіталістичні, та що в порівнанню зі життям робучих людей в капіталістичних державах життя робітника та селянина в Советах це правдивий рай.

Перебуваючи поза Советами на роботі в різних краях заходу, як от в Чехословаччині чи Франції, вони побачили, що це неправда, що їх ціле життя ошукували. Знов українці мали спосібність стрінутися ще й зі західними українцями та старими еміґрантами з часів боротьби за визволення України. Сконфронтувавши життя в советській тюрмі народів зі життям людей поза Советами, напевно сотки полонених найдуться, що не схотять вертати наново під Совети, особливо, як зникне на тих землях, де вони перебували, націстівський терор. Між такими будуть різні люди, а в першу чергу українці, що стануть ось таким способом політичними збігцями на заході.

Крім полонених вояків червоної армії з України є ще й сотні тисяч цивільних людей, що їх націсти стягнули на невільничу роботу. З ними справа така сама як з воєнними полоненими, бо вони наділі є теж полоненими до примусової праці. Ці українці та українки були розкинені по всіх краях, занятих націстами. Такі відділи дівчат вже американці звільняли у Франції та Бельгії. Між тими примусовими робітниками так само найдеться багато таких, що не схотять вертати наново під советське панування. Оце буде друга група українців та українок, що стануть політичними еміґрантами.

Обі ці групи вояків та примусових робітників нараховують біля трьох міліонів зі самої України. Певно, що подавляюча частина їх верне на Україну. Чи доїдуть вони до України це друга справа. Та це буде відноситися не тільки до українців, але теж до всіх інших советських громадян. Совети є у великій тривозі за тих людей, які з конечности через воєнні операції найшлися поза Советами. Вони повернувши до дому вже самим оповіданням про життя працюючих людей у капіталістичних краях можуть викликати величезний фермент серед населення Советської Росії. Хто пригадає собі недавну нашу статтю про соціяльну інженерію Советів, себто про перекидування соток тисяч людей по різних просторах Советської держави тільки для інтересів господарських, то що стоїть на перешкоді большевикам розкинути тих кілька міліонів воєнних полонених та примусових робітників по широких просторах Азії. Саме ця свідомість може неодного з тих полонених пхнути на шлях постійного еміґранта.

Як вже доносили звідомлення з Европи, так сталось, що з відворотом німців з України покинули рідний край сотні тисяч людей, у першу чергу з інтеліґенції, але теж з селянства та робітництва, національно-свідомий елемент. Усі вони вважають, очевидно, свій побут на теренах, контрольованих Німеччиною, переходовим та мають намір дістатися як найскорше у свобідні країни демократичного життя, бо інакше ждалоб їх в Україні життя, получене з постійною небезпекою його втрати, а то й смерть чи заслання.

Європейська преса, то тут, то там, подає відомі імена вчених, письменників та мистців, що є між тими людьми. Це елемент високо вартісний для дальшого життя української нації та для дальшого культивування несфальшованої національної української культури поза Советами. Нині всі вони спинилися в ролі політичних еміґрантів та найдуться правдоподібно скоро в руках американської та британської армії.

Всі ці три групи це давні советські громадяни і до них піднесе претенсії советська влада, домагаючися їх видання в руки советських влад на очевидну та певну їх смерть. Поза тими нашими братами та сестрами з Великої України на теренах Німеччини найшлися нині теж і сотки тисяч західних українців, що з приходом першої й теперішньої советської окупації покинули Західну Україну. Скупі відомости, які навіть через советські джерела передістаються зі Західної України, не згадують тепер уже багато й таких людей, які були перед першою советською окупацією голосні та зазначувалися якоюсь активністю. Виходилоб, що вони згинули або виїхали перед приходом советської армії.

Західні українці по міжнародному праву не є нині ще советськими громадянами, але за советських громадян вважає їх советська влада по праву большевицького насилля, бо вона вважає, що Західна Україна вже по праву належить до Советів. Нині покидаючи рідний край вони теж стають політичними еміґрантами.

Що грозить політичним еміґрантам з України?

Як велике буде число всіх українських політичних еміґрантів, нині годі предвидіти та навіть приблизно обрахувати. Число їх обраховують одні на сотні тисяч, другі на три міліони. На всякий випадок число їх величанське та дасться усталити доперва по цілковитім заломанні Німеччини. Люди ці крайно нещасливі та вже нині терплять найстрашнішу нужду. Мусять там бути не тільки самі жінки та мужчини, але також цілі родини з дітьми. Хто знає націстичний підхід до людей ненімецької раси, той може собі упритомнити, яке нужденне мусить бути життя тих нещасних. Коли нині вже й самі німці, з „вищої раси", не мають вже найбільше примітивних річей до життя, то що з іншими? Можна допускати, що з нужди та хороб їх багато вигибає та ще багато вигине.

Тому вже з тої рації животний інтерес українського народу вимагає, щоби заломання націстів прийшло якнайскорше й то передовсім зі заходу, щоби ця маса українських еміґрантів дісталася якнайскоріше на терен окупований американсько-британською армією та союзною французькою армією та під людяного владою американців та британців. Бо доля тих, що припадково найдуться на території окупованій червоною армією буде трагічна та стане правдивою катастрофою для тих українських людей.

Немає сумніву, що советська влада зажадає видачі тих людей з рук американців, британців та французів, дарма, що не тільки міжнародне право, але також основні засади розуміння свободи у всіх цивілізованих народів дає їм охорону або право азилю як політичним збігцям. Зокрема в Америці пошана права азилю для політичних збігців перед диктаторськими режимами все вважалася і нині вважається за річ святу та непорушну. Америка й нині практикує це право, чого доказом недавна подія зі збігцями зі советського корабля в Сан Франсіско. Не зважаючи на домагання советського консуля американська влада дала збігцям право азилю, коли вони деклярували себе політичними збігцями. Можна з того вносити, що не інакше буде поступати американська та британська влада на терені заломаної Німеччини. Одначе можуть бути численні надужиття, можуть бути пересочення та незрозуміння — хто є ці маси людей та яка є їх воля жити під Советами. Тому на американських українців спадає святий обовязок супроти своїх рідних сестер та братів порушити вже нині в Америці цю справу перед американською владою у Вашингтоні. Такий самий обовязок спадає на канадійських українців порушити цю справу у британським уряді в Лондоні. Справу треба заздалегідь вияснити та домагатися в імя примітивних засад нашої цивілізації признання права азилю для українців та українок, що не бажають собі жити під російською комуністичною владою.

Обовязок цей паде на зорганізовані представництва американських та канадійських українців. Обовязок цей паде на українські гуманітарні установи, бо це справа чисто гуманітарна, справа християнської любови, а не політична. Ніхто нині не може бути звільнений перед своїм сумлінням зробити все, щоб уратувати життя соток тисяч наших братів та сестер у ці страшні часи нашої історії.

Ю. КЛИМЕНКО. 4)

ПІД ШЕВЧЕНКОВОЮ КАЛИНОЮ

От в такій школі вчився спочатку і наш Тарас. Набирався він бідний в школі від пяного дяка, а вдома від лихої мачухи. По кільканацять днів бувало, сидить він в цій калині; де ми тепер сидимо, та, грішним ділом, горівку пемо, а сестра його, покійна Ярина, приносила йому сюди крадькома їсти... Тільки в ті часи, я ще памятаю добре, тут, на цьому місці, був густий — густий бір, калини було багато кущів, а онтам, в праворуч, бачите? був другий чималий ставок, а там, вище з відсі можна подати рукою — стояла Тарасова хата. На тому місці тепер, як ви знаєте стоїть камінь — жорновий. Тепер гарно та любо тут посидіти та відпочити, а тоді ще було краще, особливо в таку прекрасну весняну добу, як сейчас. Частенько, бувало, хлопцем я бігав в цей гай погратись з товаришами.

Грицько поважно подихнув, трохи відпочив, дивлючись на ясне зоряне небо і слухаючи, як поблизу десь принадливо співав соловейко. Зійшов повний місяць і облив своїм мягким сяйвом садки і гаї. Крізь нічну тишу чути було, як десь далеко співали дівчата, а коло ставка невгамовно виконували свій фантастичний, одноманітний концерт закохані жаби. Чисте, зоряне небо прихильно похилилось над захопленими слухачами які пильно дивились на старого Грицька, стежучи за кожним виразом його обличчя. Він ще раз озирнувся навкруги і почав дальше розповідати про нещасне Тарасове кохання.

— Отак мучився Тарас довго: то з малку пас людську череду на полі, то побивався в великих злиднях коло своєї рідньої хати, то набирався в школі від пяного дяка, ховаючись від нього в цю калину, то служив у наймах за шматок черствого хліба і тяжко працював; аж поки, хвалити Милосердного Бога, найшлися добрі люди, котрі викупили його за великі гроші на волю і почали вчити якслід. Тоді вже йому мабуть більше було, як двацять років. Але не зважаючи на такий зріст, він був людиною дотепною і до науки охочий. Через це вчився він гарно і скоро скінчив у Петербурзі якусь там вищу школу, Академію, чи що. Не знаю, що то за школа така була і чому в ній навчали, тільки добре знаю, що в цій школі Тарас навчився добре малювати. Та щей раніш, поки він був вдома, то частенько проявляв небаби який хист до цієї штуки, цебто до малювання. Не раз тікав він з дому то в Будища, то в Тарасівку, то навіть в Лисянку, щоб там у справжніх малярів гаразд навчитись цьому мистецтву, а вдома, як тільки знайде де небудь аркушик паперу, то тільки те й робить, що водить по ньому олівцем, або вугіллям Але тільки в Петербурзі він зробився справжнім маляром і там получив якись чин. От, як скінчив він свою науку, та зробився освіченою, значною людиною, то не відцурався зовсім своєї рідні, яка в ті часи ще перебувала панщину, а приїхав таки до нашої Кирилівки, щоб провідати своїх братів, улюблену сестру Ярину та колишніх приятелів. Боже мій! Який він був радий, що знову побачив свою родину, побачив знайомі садки і гаї, отцю калину. Скільки різних приємних і тяжких спогадів заворушилось тоді в його голові. Був він кажу, дуже радий, що знову побачив свою країну, а ще гірш він був засмучений тим, що він вже вільний, а вся рідня була кріпаками. Бувало почне про щонебудь балакати і здається, що він такий веселий, бадьорий — все сміється, шуткує, але часами зірветься з свого місця і промовить таким сумним голосом:

Смутку мій, жалю мій!
Чи довго вам шию гнобити,
Чи довго папам—лиходіям
Свою долю нещасну корити?

Тай замовкне... і видко було по його журливому обличчю, що якась тяжка, невиразна туга лежала на його серці та отроювала все життя його... Мені тоді було років пятнацять, не більше, як я служив у батюшки Григорія за поночника. Жилося мені, як звичайно живеться ще й досі наймитам у батюшок. Роботи по всяк час багато, бо треба не тільки приглянути за кіньми, а навіть перейти всяке інше пуття в хозяйстві — принести води, замести стайню, позачиняти брами, попасти гусей, або свиней, та і іншої роботи було досить, бо хозяйство в отця Григорія було чимале. Бувало зробиш що небудь не так, якслід, і почнуть тебе лаяти, докоряти, що дурно їси хліб, а до роботи нездатний. Та за мене все заступалась бариня Тодося, царство їй небесне. Якаж вона була гарна лицем та добра душею! Висока, гнучка постать, чорнява, гарні приваблині очі, приємне виразне обличчя — справжня картина! Не одне мабуть молоде, козацьке серце побивалось за нею, та не судив їй Господь кращої долі, крім самотнього, нещасного життя... Вподобалась вона тоді дуже й Тарасови. Він як раз приїхав до Кирилівки по скінченню своєї науки, як вона, гарна як той рожевий цвіт, була на відданні. І відразу так щиро покохав її, що намислив навіть одружитись з нею. В її серці він теж знайшов щире співчуття свому бажанню і діло зіставалось тільки за дозволенням її батьків йти до шлюбу з Тарасом. Отут то й зявилася велика перешкода, яка стала непрохідною стіною між улюбленими молодими і розбила в щепки їх кохання... Не помогли ні сльози, ні пильні благання, ані погрози.

(Дальше буде).

КОМУНІКАТ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

ЧЛЕНСЬКІ ВКЛАДКИ ТА ЖЕРТВИ В МІСЯЦІ СІЧНІ ТА ЛЮТНІ 1945

1. Спомагаючі Інституції.

Провидіння, Філядельфія, Па.	$200.00
Союз Українок Америки, Філядельфія, Па.	25.00
Разом	$225.00

2. Дійсні члени.

Тов. Сокіл, 218 Відділ УНС, Кемпбел, О.	$ 10.00
Укр. кат. церква св. Петра й Павла, Клівленд, О.	10.00
Тов. Любов, Відділ 45 УНС, Філядельфія, Па.	10.00
Жіночий відділ Укр. Демократочного Клюбу, Ню Йорк	10.00
Сестрицтво св. Покрови, Бостон, Масс.	10.00
Укр. Відділ Амер. Червоного Хреста, Ню Йорк	10.00
Відділ УНС, Джанставн, Па.	10.00
Відділ 371 УНС, Нюарк, Н. Дж.	10.00
Тов. Серця Христового, Савт Дірфілд, Масс.	10.00
Тов. св. Івана Хрестителя, Віпані, Н. Дж.	10.00
Відділ 83 Повидіння, Літсдейл, Па.	10.00
Укр. Амер. Політичний Клюб Дітройт, Міш.	10.00
Відділ 386 УНС, Шерон, Па.	10.00
Відділ 156 УНС, Болтімор, Мд.	10.00
Відділ 149 Провидіння, Трентон, Н. Дж.	5.00
Відділ 116 УНС, Трентон,	5.00
Відділ 70 УНС, Джерзі Ситі, Н. Дж.	10.00
Відділ 59 Союзу Українок, Болтімор, Мд.	10.00
Тов. Допомоги Українським Справам, Гемтремк, Міш.	10.00
Бр. св. Михаїла, Гемтремк	10.00
Укр. гр. кат. церква, Гемтремк	10.00
Відділ 193 УНС, Тейлор, Па.	10.00
Укр. правосл. парохія св. Петра й Павла, Джанставн, Па.	10.00
Сестр. св. Покрови при укр. правосл. парохії, Джанставн	10.00
Укр. Євангельське Виховне Товв., Нюарк, Н. Дж.	10.00
Відділ 96 Провидіння, Дітройт	10.00
Відділ 5 СУА, Дітройт, Міш.	10.00
Тов. Запорозька Січ, УНС, Бостон, Масс.	10.00
Тов. ОДВУ, Відділ 4, Гемтремк	10.00
Відділ 167 УНС, Толідо, О.	20.00
Тов. Укр. Стрільців, Нортгемптон, Па.	10.00
Тов. Непорочного Зач. Пр. Д. Марії, Амстердам, Н. Й.	10.00
Укр. Американський Клюб, Шікаго, Ілл.	25.00
Відділ 4 СУА, Доньки України), Філядельфія	10.00
Укр. Центральний Комітет, Джерзі Ситі	25.00
Укр. Центральний Комітет, Джерзі Ситі (жертви)	160.45
Відділ 11 Провидіння, Філядельфія, Па.	10.00
Відділ 312 УНС, Савт Плейнфілд, А. Дж.	10.00
Укр. парохія Преч. Марії, Менчестер, Н. Г.	10.00
Відділ 45 СУА, Менчестер,	10.00
Укр. правосл. парохія св. Володимира, Смітфілд, Па.	10.00
Укр. правосл. парохія св. Володимира, Смітфілд, (жертва)	5.54
Відділ 275 УНС, Джерзі Ситі	10.00
Укр. Ліга, Найставн, Філядельфія, Па.	10.00
Відділ 221 УНС, Шікаго, Ілл.	10.00
Відділ 325 УНС, Бруклин, Н.Й.	10.00
Відділ 144 Народної Помочі, Пітсбург, Па. (коляда)	23.00
Жіночий Клюб, Вотервліт, Н.Й.	10.00
Відділ 35 Провидіння, Вотервліт, Н. Й.	10.00
Відділ 10 ОДВУ	10.00
Разом дійсні члени	$713.99

3. Спомагаючі члени.

С. Угорчак	$10.00
Д-р Н. і М. Гайворонські	10.00
Н. Панк	5.00
М. Бабій	5.00
Н. Банас	5.00
С. Борух	5.00
С. Ботайтер	5.00
В. Бодрут	5.00
І. Стойко	5.00
Н. Стахів	5.00
Н. Стойко	5.00
Д. Коколовський	5.00
М. Сосновський	5.00
О. Стельмах	5.00
В. Скозрон	5.00
Т. Дробот	5.00
М. Джумага	5.00
Г. Іванович	5.00
М. Герума	5.00
Гр. Єсович	5.00
П. Еріс	5.00
П. Ярема	5.00
Є. Голида	5.00
Т. Гаврилюк	5.00
Н. Лозовчук	5.00
Гр. Козак	5.00
О. Косій	5.00
І. Костюк	5.00
В. Кіцул	5.00
І. Кульчицький	5.00
М. Кульчицький	5.00
Д-р А. Кібзей	5.00
П. Куніцький	5.00
Н. Мірус	5.00
Н. Машталер	5.00
Н. Цурій	5.00
В. Олійник	5.00
О. Ольшевський	5.00
В. Резник	5.00
Д. Рубаха	5.00
Р. Романів	5.00
Р. Шияк	5.00
Д. Шалапай	5.00
А. Патра	5.00
Ф. Процик	5.00
С. Погрибеник	5.00
Н. Петрук	5.00
Гр. Проданик	5.00
Й. Персович	5.00
О. Таратило	5.00
Н. Тиро	5.00
Т. Тригук	5.00
А. Холевка	5.00
І. Чупка	5.00
А. Чупка	5.00
І. Чайковський	5.00
А. Чарнецький	5.00
С. Васкул	5.00
М. Ващишин	5.00
Д. Ващишин	5.00
В. Вороновський	5.00
Д. Васко	5.00
Г. Васко	5.00
І. Заблоцький	5.00
Н. Залеський	5.00
І. Зелений	5.00
І. Зелан	5.00
С. Золя	5.00
О. Кульчицький	5.00
Н. Пігура	5.00
С. Гріца	5.00
А. Бусько	5.00
А. Корнило	5.00
С. Диктер	5.00
О. Яцків	5.00
В. Маланяк	5.00
А. Борик	5.00
М. Косоноцький	5.00
М. Мацяк	5.00
С. Гладкий	5.00
Г. Матурняк	26.00
П-ні Г. Штогрин	5.00
П. Шевчук	5.00
А. Вовк, збірка, Гейстингс	14.00
П. і Ю. Гулька	10.00
п-ні П. Лазовська	5.00
С. Грабар	5.00
п-ні І. О. Садницькі	5.00
Д. Хомин	10.00
М. Грисяк	5.00
п-ні А. Шичурка	5.00
М. Кедриль	5.00
Л. Немака	5.00
п-ні Р. Намака	5.00
п-ні М. Затирка	5.00
А. Блащук	5.00
В. Гвоздь	5.00
Н. Горин	5.00
С. Стравняк	5.00
П. Войтович	5.00
А. Стек	5.00
М. Мурашко	10.00
Д. Галичин	10.00
Р. Слободян	10.00
д-р Л. Мишута	10.00
О. Ревюк	5.00
д-р С. Демидчук	5.00
С. Шумейко	5.00
о. В. Махник	5.00
о. М. Кузьмак	20.00
Р. Тенетило	5.00
Я. Удич	10.00
п-ні С. Ричкун	5.00
І. Ганчук	5.00
А. Сименів	10.00
О. Гресько	5.00
О. Єзусько	5.00
І. Стефанів	5.00
п-ні С. Єзусько	5.00
Й. Леш	5.00
О. Хлопяк	5.00
В. Паращак	5.00
В. Щупак	5.00
М. Федина	5.00
В. Голдак	5.00
п-ні Т. Єзусько	5.00
п-ні В. Хлопяк	5.00
В. Логуш	5.00
О. Романюк	5.00
Н. Бугіл	5.00
О. Крупка	5.00
С. Барладин	5.00
І. Бедовський	5.00
В. Мамчур	5.00
І. Амико	5.00
В. Дорош	5.00
А. Мочорук	5.00
І. Мельник	5.00
Н. Мирус	5.00
п-ні М. Джанига	5.00
І. Бридовий	5.00
І. Руцький	5.00
Н. Когут	5.00
П. Микула	5.00
В. Попович	5.00
п-ні С. Стоддарт	5.00
І. Пасічник	5.00
І. Дідух	5.00
А. Білик	5.00
В. Яворський	5.00
В. Гірчиця	10.00
інж. Г. і п-ні Малевич	25.00
І. і п-ні Федан	10.00
ред. С. Хандога	10.00
О. Курочка	5.00
Д. Шалапий	5.00
Д. Мадеский	10.00
Л. Демчук	5.00
І. Гут	5.00
п-ні Є. Гут	5.00
о. В. Білинський	5.00
о. д-р В. Федаш	5.00
п-нна І. Тарнавська	10.00
п-ні Й. Тарнавська	10.00
п-ні М. Савчук	5.00
Н. Бурак	5.00
Н. Білик	5.00
о. Н. Волянський	5.00
п-нна М. Клячко	5.00
А. Мельник	5.00
М. Добрянський	5.00
Н. Кухар	5.00
О. Бучак	5.00
О. Петрик	5.00
Н. Ковальчик	5.00
Н. Хомяк	5.00
п-ні А. Добрянська	5.00
п-ні М. Добрянська	5.00
Гр. Лещук	5.00
О. Заяць	5.00
о. С. Фецко	5.00
О. Беднарчук	5.00
М. Маркс	5.00
С. Сенедяк	5.00
Н. Мигаль	5.00
М. Хруняк	5.00
В. Сенедяк	5.00
Я. Струсь	5.00
П. Бойко	5.00
В. Маркс	5.00
М. Костина	5.00
В. Бривка	5.00
М. Кіт	5.00
Н. Струк	5.00
М. Бурин	5.00
П. Сенедяк	5.00
Н. Гула	5.00
п-ні К. Качмарова	10.00
С. Гиса	5.00
п-ні М. Матуша	5.00
В. Бойкевич	5.00
І. Берещак	5.00
Д. Ушак	5.00
В. Павлюк	5.00
І. Кошлейчук	5.00
Гр. Макогін	5.00
Гр. Каачновський	10.00
В. Федун	5.00
В. Лоняк	5.00
п-ні А. Чорній	5.00
Разом спомагаючі члени	$1,205.00

4. Жертви і збірки

С. Мисяк	$ 1.00
Т. Гіль	1.00
В. Гіль	1.00
п-ні Е. Салюк	1.00
К. Втаніславишин	1.00
К. Станіславишин	1.00
В. Бутковський	1.00
п-ні Е. Хитрин	1.00
І. Смеречанський	1.00
п-ні М. Смеречанська	1.00
М. Баран	1.00
Кат. Заяць	1.00
п-ні А. Магура	1.00
І. Коцюба	1.00
Гр. Грицишин (збірка на похороні С. Пунди	15.00
А. Сміт (збірка в домі п. Гр. Начепи)	12.00
Відділ 270 УНС, Бр. св. Івана Хрестителя	2.00
Е. Ляхович (збірка на похороні Т. Грицея)	23.00
А. Маланчук (збірка в часі новорічних сходин)	15.50
Гр. Підскальний	1.00
Злучений Жін. Коміт. Нюйорської Округи (п-нна М. Стален)	175.00
п-ні М. Демидчук (збірка Укр. Зол. Хреста, замісць вінця на могилу Зоні Аструболі	12.00
З ювилею д-ра А. Кібзея	10.00
п-ні Т. Єзусько (коляда в Ст. Луіс)	48.00
Гр. Триндовецький	2.00
А. Попов (з нагоди уродин П Пастернака)	6.00
П. Керничка і А. Дідик	2.25
В. Стахів (збірка на ювилею весілля п-ства П. Стахів	25.00
Н. Горішний	1.00
о. А. Бек (щедрівка укр. прав. парохії, Бріджпорт, Конн.)	107.00
Від. 105 УНС. на річ. зборах	8.00
А. Ярош	1.00
М. Петрів	1.00
Збірка на похороні Гр. Євусяка	20.00
Д. Гой	1.00
Н. Горішний	1.00
Разом	$502.75

Зіставлення.

Спомагаючі Інституції	$ 225.00
Дійсні члени	713.99
Спомагаючі члени	1,205.00
Жертви і збірки	502.75
Разом	$2,646.74

Дальші зголошення в члени Злученого Українського Американського Допомогового Комітету засилати до:

UNITED UKRAINIAN-AMERICAN REFIEF COMMITTEE
847 NORTH FRANKIN ST.,
PHILADELPHIA 23, PA.

Д-р Волод. Ґалан, предс.
Евген Рогач, кас.
Д-р Павло Дубас, секр.

AMERICAN ✚ RED CROSS

Юлія М. Шустакевич.

НАД БЕРЕГАМИ МЕКСИКАНСЬКОГО ЗАЛИВУ

(З нагоди місяця Червоного Хреста подаємо начерк, опертий на фактах рятункової акції Американського Червоного Хреста, в часі страшної катастрофи, яка скоїлась над берегами Мексиканського Заливу, в році 1900. В цій катастрофі найбільш потерпіло населення малого острова — Ґалвестон).

Що діяти?

Найдрастичнішою проблемою в цій траґедії були тіла мертвих. Час не ждав, сонце гріло і на острові ставало — невиносимо. Щоб усі тіла хоронити сяк-так, у людський спосіб, щоб рідня оплакувала могили погибших — було неможливо. Щоб не допустити до пошестних недуґ, які могли кинутись від розкладаючихся тіл, рятунковий комітет по вичерпуючих нарадах рішив ночами ладувати тіла на баржу, випливати на повне море і там їх скидати. Та нова журба, бо з припливом моря припливали трупи і наче переслідували живих своїм видом. І задля пошанування людської істоти, задля естетики і чистоти, трупи виловлювано і — тоді рішено будувати костирі та спалювати все разом. Не знали, що іншого робити в такому критичному моменті!

З паленням тіл були повязані різні траґедії. Якась мати вигребала з намулу свою дитину, несе на руках і несамовито кричить: не дам, не дам горіти свою дитину, сама сховаю!" Та в ційже хвилі заходиться гістеричним риданням і паде зомліла. Нервові потрясення лучались дуже часто. Щоби було якнайменше нагоди бачити ці драстичні міри, за які взявся рятунковий комітет, треба було евакуовати з острова много людей.

Більш як три тижні ведеться рятункова акція на острові. Близько тисячі робітників різної раси, різної кляси і стану, працюють день і ніч на зміну, що привернути порядок і комунікацію і щоб якнайскорше почати відбудовувати зруйновані людські житла.

Траґічні переживання.

Синява неба аж чорна, перетикана міріядами зір надзвичайного блеску, здавалось аж нахилялась ближче та ближче до землі. Зорі мерехтіли, наче бажали втишити людське терпіння, що розстелилось на недавно цвітучому і дихаючому спокоєм і красою острові...

В цю тиху ніч не спочивають добрі самаританки Червоного Хреста. Вони вештаються сюди і туди. Кого розважають добрим словом, кому рану перевязати треба, іншим подають ліки або воду.

Над столом похилені сидять дві жінки — Кляра Бартон й її асистентка — і пильно записують до окремих книг жертви цієї катастрофи і різні посилки чи то грошеві чи у інших засобах. Нагло дався чути проразливий крик якоїсь жінки і наче продер нічну тишину. Обидві працівниці якстій вийшли надвір та почули далекий гомін мужеських голосів. Пустились в напрямі гомону, а коли дійшли близько берега, стрінули двох робітників, які розказали, що якась жінка кинулась в море. „Ми бачили її на березі, як вона плакала і зрозуміли, що вона горює по втраті когось з родини, тому підійшли до неї та старались її потішити, а далі просили, щоб пішла до вас, пані голово. Вона заперечила. Ми радились, чи не піти до вас і розказати про неї. Тільки ми відійшли, може кількадесять кроків, як нараз вона закричала так дивно, що ми поставали як вкопані і тільки почули, як вона нервово комусь грозила: Забрав мені мужа, забрав мені діти, бери і мене — і з тим кинулась у море.

„Жалко... Бідна страдниця, не могла пережити тяжкої втрати", промовила Кляра до своєї асистентки.

Як сильними мусіли бути ці працівниці Червоного Хреста, щоб самим не заломитись під тягарем ось такого горя, яке царило кругом них!

Одної ночі, коли стомлена працівниця — пані Кляра — заснула кріпким сном, хтось легко запукав до її вікна. Встала і відчинила вікно, а там стояла дівчина і благала: „Поможіть мені... поможіть мені, ради Бога, моя добра пані!"... Асистентка привела дівчину в кімнату і тут вона уриваними словами розказала про свою хору матір, яку вода з ліжком забрала. „Очі... очі матері бачу... перелякані, благаючі" — і гірко заридала.

Пані Бартон пригорнула бідну дівчину до своїх грудей і поплили слова розради і поради. І хоч як стомлена вона була, то все таки терпеливо і радо сповнила обовязок Червоного Хреста. Заопікувалась як рідна мати бідною дівчиною, а на другий день завела її до захоронки, де вона мала обовязок помагати учителькам при догляді дітей.

Недумаючі жертводавці.

Населення Злучених Держав з природи є охоче до жертвенности. Це показалось тим, що обильно надходили на руки Кляри Бартон грошеві посилки, як теж великі завоби одежі, харів та ліків. Перевести розділ усіх тих річей, пересортувати ладунок хочби тільки одного вагону з убранням, це була велика праця. Треба було відділити дітоий одяг від одягу для немовлят. Дальше мужеські і жіночі знова окремо. Від години 6 ранку членки Червоного Хреста з іншими охотницями уже були на ногах і до пізна в ночі працювали, щоб приготовити все до порядку. Потім майже тягли ноги за собою, ані їсти не хотіли, щоб тільки годинку передріматись. Неодна з їх нераз відчувала охоту нарікати на усі ці невигоди. Проте кожна з них покинула вигідний дім і добре платні посади. Поглянувши однак на свою провідницю, яка, не зважаючи на свій пізний вік, ані словечком ніколи не нарікала на свою судьбу — погоджувались з тим, що так мусить бути. Вони працюють для Червоного Хреста, для добра людства. А будучи свідками того, що роблять добру роботу, знаходили вдоволення у своїй души і це їх кріпило.

В цій нещасливій годині, де повно сліз і болю, де люди з розпуки попадають внервовий розстрій, лучалися теж комічні, просто неймовірні інциденти. (Це вже характеристична черта американців, що в найбільшій трагедії доглянуть якусь комічну сторону). Саме сортування убрання, нераз викликало у ленок і сміх і сльози. Виглядало, начеб в кожному домі — від стейту Мейн аж по Каліфорнію — перечистили усі свої стрихи, усі закамарки та позбирали усе дрантя і великодушно вислали це потерпівшим. Властителі складів з убраннями чи матерій визбулися злинялого, старомодного товару, якого їм літами багато накопичилось. Було тут щонайменше тисяча камізельок, стількиж всякого роду вечірних суконок, які, теж великодушно, дарували недумаючі „лейдіс".

Якась пральня прислала дві паки білля, по яке властителі не зголошувались літами. Були тут десятки білих кухарських шапок, фартухів та кафтанів, подертих сорочок та ковнірців. Були тут всякої масти кокетні зношені суконки, шовкові, корон̂кові, тощо. Все те не годилось ні дочого, бо жінки, що тут приходили, у своїм горю потребували скромної темної суконки. В іншім пакунку були старі капелюхи з перами, стяжками або цвітами — старі від непамятних часів. Лучались брудні „оверолс", які хтось кинув „щедрою" рукою. Там знова розпаковано паку повну всякого дрантя, яке поїли молі або миші розтеребили... Пожалься Боже з такими жертводавцями! — говорили між собою членки Червоного Хреста, бо з таким дрантям мали клопіт. Дарувати було комусь такі річи, це булоб пониженням. Кинути їх в огонь, могло викликати всякі поговори розтратности. Та як накопичилось того дрантя забагато, тоді скинули це в окремі пачки й оставили це на дворі з тією думкою, що треба це в якийсь спосіб спалити. Якжеж здивувались, коли ранком застали пачки — порожні...

Одного разу прийшла пачка муженьких черевиків, а як виглядало — нові. Члекни незмірно втішились і в їхній уяві вже машерували десятки босих ніг в гарних, на ґузики запинаних черевиках. Якжеж гірко вони розчарувались, коли переконались, що усі 140 черевиків були — на ліву ногу!...

Практичні жертводавці.

У противенстві до цього, дякувати Богу, знайшлись люди із щирою душею і з практичною думкою. І ось приходили пачки з порядними річами. Були такі жертводавці, як ось одна панночка з Ню Йорку, що прислала порядні три сути, повні, від капелюха до черевиків, а в листі писала, що це є її найкращі річи, які вона радо дарує якійсь панночі, що є в потребі.

Якась чутлива мати прислала велику паку чистеньких, гарно зложених сорочинок, суконочок, накривал та много інших річей для немовлят. В листі повідомляла, що кромі своїх річей, зі своїх діток, вона ще зібрала много поміж сусідами і ось тепер це пересилає для потребуючих. Якийсь багатий купець прямо зі свого складу зібрав десять новісеньких убрань і прислав це на руки голови А. Ч. Х. для вжитку потерпівших. Інший якийсь склад прислав кілька звоїв матерії.

Такі дарунки давали членкам охоти до праці. Вони організували робітню і зі звоїв матерії шили суконки. При цім голова — пані Кляра Бартон — давала платне заняття якійсь п о т р е б у ю ч і й професіональній кравчині, щоби вела таку робітню. Річ була зрозуміла, що в таких обставинах много професіональних робітників і бизнесменів потратили увесь дорібок у цій катастрофі й були раді працювати, хоч за малу платню, щоб тільки не треба було приймати запомоги.

Пошиті суконки в робітні Червоного Хреста із дарованих звоїв матерії роздільовано поміж потребуючих і знова потіха, бо много жінок мали однакові суконки і жартуючи, кликали себе інститутками.

(Кінець буед).

СИЛЬНА ВІРА Й ЛЮБОВ НАШОГО ВОЯКА.

ШЕРОН, ПА. — Олександер Лисогір американський вояк, щира українська душа, син знаних громадян Івана й Анни Лисогір, що мають пять синів в війську і всі є членами У. Н. Союзу, написав до родичів листа, десь з німецкого фронту, датованого 13. лютого б. р. В цьому листі посилає грошевий чек на 50 долярів і з цеї суми просить дати 25 долярів для тутешної української церкви та замовити Службу Божу за страченого свойого найліпшого друга, Павла Лукаша, лютенанта, що десь затратився на фронті, десь на Пасифіку. Родичі Павла є „карпаторосами", себто українцями і належать до греко-катол. церкви св. Михайла в Феррел, Па. Олександер Лисогір пише, що в Павлі мав він найліпшого друга, якого не годен забути. Серце його, пише він, наповнене таким жалем й болем, що навіть годі йому молитися. Тому просить, щоб тут помолитися за це, щоб Бог зберіг Павла, а як би довідались ми, що Павло згинув, то щоб тоді помолитися за його душу. — Подав о. С. Мусійчук.

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ

Маємо вже на складі дуже гарні, релігійні, ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ.

Ціна 5 центів одна.

Замовлення враз з грішми висилайте на таку адресу:

"SVOBODA"

P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

Виповніть і витніть понижчий купон та вишліть на повищу адресу.

"SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Прошу мені прислати .... Великодних Карток,

на що залучаю суму ....

Імя й прізвище ....

Адреса ....

УВАГА! УВАГА!

УКРАЇНЦІ ВЕЛИКОЇ МИТРОПОЛІЇ НЮ. ЙОРК

ПІД ПРОВОДОМ ОТЦІВ ВАСИЛІЯН

: влаштовують :

Свято Пошани

ПАМЯТИ ВЕЛИКОГО МИТРОПОЛИТА КИР АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО, ЧСВВ.

В СУБОТУ, 24-го БЕРЕЗНЯ, в годині 10-тій вранці в церкві св. Юра ВЕЛИЧНА СОБОРНА СЛУЖБА БОЖА в супроводі численного духовенства за спокій душі Архипастиря. Целебрує Впр. о. Протоконсультор С. Дидик, ЧСВВ. місіонар-піонір канадійських українців. Всесвіт. о. Вікарій Ґенеральний і Декан Антін Лотович виголосить панеґірик-слово. Всі Організації Ню Йорку виступлять з рапорами й відзнаками.

В НЕДІЛЮ, 25-го БЕРЕЗНЯ, в годині 6:30 ввечір ВЕЛИКА ПАНАХИДА в церкві св. Юра за душу бл. п. Кир Андрея. Слово виголосить Впр. о. Павло Гевко, ЧСВВ. з Бинґгемтону, Ню Йорк. Всі Організації щераз виступлять з відзнаками й прапорами.

В годині 8-мій ввечері Величавий КОНЦЕРТ-АКАДЕМІЯ в память покійного Митрополита Андрея. Крім церковного хору під батутою п. Т. Онуфрика, виступлять там найкращі наші артисти: Ольга Павлова, Михайло Голинський, Донна Ґресько. Концерт у Вебстер Галі, 119 E. 11th St., New York City.

Українці шанують Великих Людей! Пошануймож і ми всі Світлу Память Великого Митрополита Кир Андрея! КОМІТЕТ.

Ви певно радіб знати дещо більше про наше життя в Америці, про свою власну працю, про свої влансні мрії, бажання і змагання. А теж і про те, якими думками живуть Ваші діти. Коли так, то памятайте, що про те все є дуже цікавий матеріял у книжці:

ЮВИЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ

виданий з нагоди

ПЯТЬДЕСЯТЬЛІТНЬОГО ЮВИЛЕЮ У. Н. СОЮЗУ.

Запросіть і ви того Гостя до своєї хати, бо в його товаристві розвіється не одна чорна хмара, що залягла нашу душу! Той Гість додасть вам своїм словом віри в наші власні сили! Він звеселить вас і приведе до рівноваги, коли ви в сумніві й смутку. А приймаючи його в свою хату памятайте, що вим виявляєте теж і те, що й ви є з цілим нашим народом співробітником при розбудові нашого народного й церковного життя, що й ваша хата, це культурна хата свідомої, української родини, що дорожить своїм рідним і своєю українською книжкою, так гарно виданою не для кого іншого, а для — нас, для — нашої хати.

Ціна за Альманах, що має понад 300 сторін друку: $2.50.

Замовляйте, пишучи на таку адресу:

SVOBODA

81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАВВАГА: Хто замовить з Альманахом ще й Пропамятну Книгу У. Н. Союзу, дістане обидві книжки за $3.00.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BErgen 4-0237—BRyant 9-0582

WAR MANPOWER COMMISSION EMPLOYMENT REFULATIONS

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сущні робітники обовязані мати посвідку, що вони є до розпорядимости. При переношенню до менше сущних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтид Стейтс Емплоймент Сервіс". „Критичні" робітники потребують те обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Мужчин і хлопців учитись кольорувати і викінчувати **name plate,** стала чиста легка робота.
U. S. Bronze Sign,
568 Broadway (near Prince) N. Y. C.

РОБІТНИКІВ складачів, здібних робити свої форми. Стало, овертайм. 568 Broadway, N. Y., 1 flight up

АРТИСТ-МАЛЯР
при ґудзиках і виробі прикрас
Подайте платню
ROOM 603, 1265 BROADWAY, N.Y.C.
Tel. MU 6-6127

РОБІТНИКІВ ДО ПРАЛЬНІ
У всіх департаментах
Досвід не потрібний
Цілий час, або кілька годин.
HOLLAND LAUNDRY
225 25th St., Brooklyn
BMT—4th Ave. Subway до 25th St.

FREIGHT HANDLERS
ДЕННА ПЛАТНЯ
Час і пів після 8 годин
PENNSYLVANIA RAILROAD
Голоситься 275 Bowery або Room 204, 110 W. 42nd St., N. Y.

Робітників і служачих
до фабрики деревляних виробів
506 E. 19th St., N. Y. C.

До миття начиння і загальної кухонної роботи. 9—3:30, від понеділка до до пятниці, без субот і неділь. Голоситься **Moore's Restaurant,** 15 Washington St., 5th fl., Newark, N. J. Use Essex St. Entrance. WMC прав. захов.

ПОТРІБНО МУЖЧИН І ЖЕНЩИН

ГОТЕЛЕВИХ РОБІТНИКІВ
Женщин і мужчин—без різ. на вік.
Добра платня—у всіх департаментах.
Стала посада
Досвіду непотрібно.
БЕЗ ОПЛАТИ АГЕНЦІЇ
До Готелів McAlpin, New Weston, Winslow, Wellington, і інших
KNOTT HOTELS
Безплатна услуга затруднення
234 7th Ave., bet. 23rd & 24th Sts.
Сущні роб. потр. посв. звільнення.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ОПЕРЕЙТОРОК
на WACs Блюзках
ВИСОКА ПЛАТНЯ—СТАЛА РОБОТА
Повоєнна нагода
Приємні робітничі умовини
Голоситься негайно
TALLYRAND SPORTSWEAR
153 Lawrence St. (Corner R. R. Av.)
Hackensack, N. J.
WMC Правила заховуємо

FLOOR GIRLS
На WACs Блюзках
ВИСОКА ПЛАТНЯ—СТАЛА РОБОТА
Повоєнна нагода
Приємні робітничі умовини
Голоситься негайно
TALLYRAND SPORTSWEAR
153 Lawrence St. (Corner R. R. Av.)
Hackensack, N. J.
WMC Правила заховуємо

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА... КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

Д-р А. Т. Кібзей

НЕДУГИ ГРУДЕЙ

Між різними недугами тіла найбільше докучливими є недуги грудей, себто легенів, їх проводів, та спомагаючих оболонок і т. д.

Кілько то людей кашляє, має задуху, астму, або навіть серіозне запалення легенів, чи то їхніх проводів-рурок?

Щоб можна зрозуміло про це говорити, подаю спершу короткі описи цих недуг, їх перебіг, та лікування. Знаючи це, буде нам лекше хоть частинно їх вистерігатись та охоронятись перед ними.

III. НЕДУГИ ДИШНИХ РУРОК

(DISEASES OF THE BRONCHI)

1. Остре запалення дишних рурок (Acute Bronchitis)

Це є остре катаральне запалення слезистої оболонки, т. зв. дишниці, і дишних рурок, великих і малих. Для вияснення додам, що „дишниця" це досить довга і досить широка мязиста рурка, яка лучить гортанку в легенями. Вона розгалужується на кілька тонших відногів-рурок, що входять до легенів і так вона як і ці тонші рурки доставляють до легенів повітря із зовні та уможливлюють дихання — життя людині.

Кожна людина, молода чи стара, може захоріти на катаральне запалення дишниці і дишних рурок, але ця недуга частіше захоплює людей старших і дітей, особливо при зміні пори року та може вона й що року повторятися.

Головною причиною цеї недуги є перестуда, що з початку викликує звичайний катар, але відтак цей катар захоплює груди, себто дишні проводи. Деякі люди вже з роду є наклінні до перестуди і дуже легко попадають в таке запалення. Тай переноситься воно часом так як зараза з особи на особу, подібна як інфлюенца. Рівнож люди, що працюють у поросі, в теплих кімнатах або бюрах, є звичайно більше наклінні до катару і запалення дишних проводів ніж ті, що живуть або працюють на здоровім повітрі.

Звичайно запалення дишних рурок може бути також ознакою початку якихось інших, гарячкових недуг, як напр. кору або коклюшу, або якоїсь недуги жолудка чи кишок, або може воно бути ознакою таких недуг, як цукровиця, подагра, рахіт, недуги серця і т. п.

Запалення дишних проводів наступає звичайно через закаження їх бактеріями і паразитами всілякого рода, що заходять туди із зовні, з повітрям чи яким іншим способом.

Прояви недуги. Таке запалення зачинається правильно так, як звичайна перестуда: загальним ослабленням, невиразними болями голови, недомаганнями в жолудку та та кишках і хрипкою. Притім недужий має легку гарячку і звичайно також запір. Коли недужий серед таких проявів зачне кашляти і відчуває тиснення в грудях, то це знак, що катар поширився на дишні проводи. З початку недужий має сухий кашель і випльовує тільки трохи густої матерії; відтак кашель стається сильніший, а випльовини виходить з грудей багато і вони густі. Недужому стає неначе лекше. Але вкінці кашель часом прибирає дуже гостру форму, так, що недужий аж дуситься і притім випльовує густу матерію з гноєм, хоч зрештою на загальнім здоровлю він зачинає почуватись краще. І такий стан може протягнутись довгий час. Коли чоловік є в старшім віку, але не за старий, а притім здоровий, то недуга до двох тижнів звичайно сама уступає, але наприклад у дітей і у людей старих недуга може захопити навіть найтонші дишні розгалуження і викликати запалення легенів.

Лікування запалення дишних рурок відбувається подібно як лікування звичайної перестуди, про що я вже попередно писав і воно вистарчає для дорослих осіб в легких випадках недуги. Хорий повинен положитися до ліжка і пити горячі плини або горівку, купатися в гарячій воді, тепло держати шию і груди, а коли недуга є сильна, то повинен крім того купатися в т. зв. турецькій лазні, себто в гарячій парі, пити багато гарячих напоїв і заживати медицини на прочищування кишок. Помагають також вдихування випарів з соли. Але коли недуга захопить дитину або старця, то найкраще буде взяти до помочі лікаря, котрий припише відповідні способи лікування, щоб не допустити до запалення легенів.

2. Хронічне запалення дишних рурок. (Chronic Bronchitis).

Воно наступає як наслідок острого запалення, коли таке запалення повторилося кілька разів, або коли чоловік нездужає на нирки, на серце або на грудні слабости. Звичайно воно є признакою т. зв. подаґри. Ця недуга буває у старших людей, особливо багато випадків є в Англії, і то в зимовій порі.

Прояви. Люди, що нездужають на хронічне запалення дишних рурок, літом звичайно почуваються свобідні від цеї недуги, але зимою мають напади поганого кашлю і попадають в короткий віддих, особливо, коли чим небудь перемучаться. Кашель в ночі є особливо докучливий, а притім спльовини обильні з гноєм, що змагаються ранками хоч зрештою чоловік може почуватися здоровим тай ніякої горячки не має. Такі люди часто стаються худі, груди у них видуваються, тяжко віддихають і є наклінні до всіляких інших недомагань.

Лікування відбувається відповідно до причин і проявів. Воно повинно зміряти до того, щоб напади кашлю не повторялися за часто. Треба лікувати передусім головні недуги, що є причиною такого запалення, себто подаґру недуги легких і серця. Багаті люди, що нездужають на хронічне запалення дишних рурок, повинні змінити і звичайно змінюють клімат: виїздять під зиму до Єгипту, до Флориди, до Каліфорнії, взагалі до теплих країв. Спеціяльне лікування штучними лікарствами належить до лікарів і тому про це годі більше писати.

(Кінець буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Тимко Милещук, Ню Йорк, Н. Й. — Так, ми про Вас думали, що заслужились, як і знаємо ліпше других, як то скоро люди забувають за працю на громадському полі. Кажете, що як упоминались колись за народне добро, то „Вас удекорували кулаком", і то так, що Вам, як пишете, „ще тепер шумно в голові й вухах". Та добре, що на старости літ маете хоч ґазету, перед якою можете „висповідатись", щоб Вам лекше стало. Чи не так? А як ми це тут згадуємо, то будьте певні, що не один з Ваших старих другів, що, як пишете, „розїхались на всі сторони", а то й противників, як це прочитає, таки скаже: Нема куди правди діти, а Милещук такий був порядний чоловік і добрий та щирий народний робітник. Ось це є все, чого можна надіятись за добру службу свому народови!

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 10. березня 1945 року помер

СТЕФАН КОВАЛЬ,

предсідник відділу 388 У. Н. Союзу в Честер, Па.

Покійний походив зі села Медвежа, повіт Дрогобич, Західна Україна. Полишив у смутку жену Марію, двох синів: Мирослава, який служить при „нейві", та Ярослава, який служить при армії десь на „Савт Пасифік". Три доньки: Теодозію, Анну і Ольгу, двох зятів: Василя Маренка, Ліона Квятковського, і внука, брата Дмитра з родиною, і сестру Марію Мисишин з родиною.

Покійний був активним членом У. Н. Союзу і У. Н. Доу, належав до політичних організацій та відзначався щирим патріотизмом до українського народу.

Похорон відбудеться в четвер, 15. березня, в годині 9. рано, з дому до Укр. Правосл. Церкви Успіння Пречистої Діви Марії.

Просимо всіх членів відділу та знайомих до ласкавої участи в похороні.

П. Огар, секр.

Дня 5. лютого 1945 року помер у 51. році життя

МИКОЛА ГЛАДКИЙ,

член відділу 220 У. Н. Союзу в Шікаґо, Ілл.

Покійний походив зо села Коровица Лісова, повіт Цішанів, Західна хідня Україна. До У. Н. Союзу вступив 1922 року до відділу 214, де був фінансовим секретарем, у 1933 р. взяв переступний лист до від. 220.

Похорон відбувся з церкви Рожд. Пресв. Діви Марії на цвинтар Воскресения, при участи родини, членів відділу і знайомих. Полишив у смутку жену Анну, 2 сини і дві доньки; Стефанія, Ірина і Андрій служать при Неві і є членами У. Н. С. — В. Й. П.!

П. Жовнірчак, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що місячні звичайні збори відбудуться в неділю, 18. березня, в годині 2. пополудні в гали У. Н. Дому при Мартін ул. Просимо всіх членів і членниць прийти на означений час. — В. Братусь, пр.; А. Дяків, кас.; В. Бартош, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Збори Тов. Любов, від. 370, відбудуться в неділю, 18. березня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали, 127 Парк ул. Взиваємо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — П. Воляник, предс.; К. Стасюк, кас.; М. Сампара, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться, в неділю, 18. березня, в годині 2. пополудні, в салі парохіяльній, 4950 С. Павліна ул. — В. Горинець, предс.; А. Партика, кас.; . Побуцький, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. — Від. 300 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. березня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі. 630 Мейпел Еве. Позамісцеві члени мають засилати вкладки на адресу нового секретаря. — В. Олексюк, предс.; Ф. Кавчак, секр.-кас., 619 Beech St., Johnstown, Pa.

ОЛИФАНТ, ПА. — Бр. св. Кирила й Метадія, від. 86, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. березня, зараз по Сл. Божій, де звичайно, в кімнаті ч. 3. — За уряд: Г. Костик, предс.; П. Польовий, кас.; П. Саламаха, секр.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

НА ПРОДАЖ 3-ФАМІЛІЙНИЙ ДІМ.

В добрім стані, на першому поверсі є 3 кімнати, на другому і третому поверсі є по 5 кімнат. Голоситься:

80 CANAL STREET,
JERSEY CITY, N. J.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Дві імпрези.

Місяць лютий приніс нам так багато снігу, що старі люди не памятають такої страшної зими, як цього року. Дороги так забиті снігами, що не можна перейти, й шкільні діти не мають школи вже два тижні.

Та не дивлячись на таку тяжку зиму, в нашій громаді відбулось в тім місяці дві імпрези, які залишаться довго в памяти наших громадян.

Концерт М. Голинського.

Дня 4. лютого відбувся величавий концерт артиста Михайла Голинського в галі Української Православної Громади 74 Герес Евню. А що якось так склалось, що не було подано оголошення в нашім часопису про концерт, то здавалося, що буде невдача. Справді булоб прийшло більше людей з околиць, бо рідко такі концерти можна почути. Одначе назагал концерт удався. Саля заповнена по береги, наш парох о. П. Білон представив артиста, як свого приятеля, з яким зустрічався підчас української війни в Европі. Артиста привитали оплесками і полились з його уст чаруючі пісні, які захопили всіх присутних, а були це пісні українські й італійські О.собливо пісня „Дума про Ничая" зачарувала всіх і люди не дали п. Голинському зійти зі сцени; тому він додав ще дві пісні. Крім п. М. Голинського виступала добродійка Клявдія Білон ітак само відспівала низку пісень, за що публика нагородила її щирими оплесками.

До пісень приґравала талановита піяністка Ірина Желіхівська Конасевич з Провіденс, Р. Ай. Концерт закінчено народнім гимном.

Свято Державности.

В неділю, 18. лютого наша громада при співучасти всіх товариств улаштувала Свято Державности. Відіграно пєсу „За Україну", історичну картину в 3-х діях, яку написав о. П. Білон. Він теж був режісером і виставив цю штуку величаво.

В першій дії виступали князі: Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Роман, Данило, Лев, княгиня Ольга і французька королева Анна.

У другій дії виступали гетьмани: Вишневський, Сагайдачний, Богдан Хмельницький і Іван Мазепа.

В третій дії виступали: Тарас Шевченко, Марко Вовчок, Н. Кобринська, Леся Українка, Іван Франко, Ольга Басараб, Семен Петлюра, М. Грушевський, Ольга Кобилянська, Ев. Коновалець, С. Русова, і О. Кошиць.

Всі аматори мали спеціяльні костюми, які привіз Ф. Бражник з Ню Йорку і сам характеризував по образам з історії Крипякевича.

Коли піднеслася куртина, присутні були захоплені чаруючою картиною. о. П. Білон представив всі особи, а їх витала публика оплесками.

Всі аматори знали свої ролі дуже добре, а присутні з запертим віддихом слухали з уст наших князів, гетьманів і героїв історію України. Хор Боян під диригентурою о. П. Білона відспівав спеціяльні пісні, вложені до цієї картини.

Підчас павзи поміж діями о. П. Білон звернувся до присутних і представив долю тих українських діячів, котрі мусіли лишати свою землю і тікати до чужих країв. Щоб помогти їм, пішли за збіркою пані К. Лаба і Й. Кацюба. Присутні зложили $52.00.

Р. В.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КНИЖЕЧКИ — для — МОЛОДИХ ЧИТАЧІВ ДЛЯ САМИХ НАЙМОЛОДШИХ.

Нині, коли кожна дитина, кожний хлопець і кожна дівчина, читає книжечки з наймолодших літ, не можна й наших дітей, хочби наймолодших, лишати без книжечки.

Наступні книжечки можуть ущасливити молодих читачів:

ОДАРКА, повістка для дітей, написав Андрій Чайковський, з малюнками Петра Андрусіва .... 40¢

ДІД ЯКІВ, оповідання для молоді, нап. Федір Дудко. Ілюстрував Ю. Кирієнко .... 15¢

ПРИГОДИ КАЧУРИКА, написав Б. Герц, з рисунками .... 15¢

ПЕТРУСІВ СОН, оповідання, написав Модест Левицький, ілюстрував Е. Козак .... 15¢

МАТИ - СТРАДАЛЬНИЦЯ. Образець із побуту українських виселенців в таборі у Ґмінді. Написала Марійка Підгірянка, ілюстрував А. Манастирський .... 15¢

ВСІ III КНИЖЕЧКИ РАЗОМ 50¢.

Замовлення шліть до:

"Svoboda"
BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГОРИ ГОВОРЯТЬ
Роман у 2-ох частях
знаменитого повістяра
Уласа Самчука
Сторін 194. — Ціна $1.00.
Замовлення разом з належитістю слати до:
"Svoboda"
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
З Канади замовлення треба платити американською валютою.

„201 українських Народніх Пісень"

Це збірник найкращих наших народних пісень на піяно зо словами. Ціна примірника в звичайній оправі $2.00. Замовлення посилайте на адресу:

"SVOBODA"
81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ
ШЛУНКА, ШКІРИ, НЕРВІВ
ГЕМОРОЇДИ И ІНШІ ЗАПАЛЕННЯ КУТНЬОЇ КИШКИ
Нирок, міхура, шлунка і внутренностей забурення. Катар і хронічні боляки, біль у крижах, загальне ослаблення і хронічний ревматизм і саятику. Лучі Екс, екзамінація крови і мочі запевняє докладну діягнозу і відповідне лікування. Застрикування, коли вказане. Зайдіть сьогодня на пораду. Мужчин і Женщин лікуємо модерними методами зо скорою полекшою.
Всі хронічні недуги лікуємо науково.
ОПЛАТА УМІРКОВАНА — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ $2.
DR. ZINS (28-літне заведення)
110 EAST 16 STREET, N. Y. — NEAR UNION SQUARE
Щоденно від 9. г. рано до 7. г. вечі. У неділі від 9. рано до 2. попл.

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
801 SPRINGFIELD AVENUE,
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
і вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-8568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

ТАРЗАН, ч. 1140. На хвилях моря.

Тарзанови вдалося дістатись на один з ґумових човнів, але його приятелі пропали під мореськими хвилями.

І так через довгу ніч він остався на воді, держачися ґумового човна.

Він знав, що як він всяде до човна, він може бути з нього зметений і може втратити його.

З ранком настав спокій на морю й Тарзан побачив себе самотним на безкраїм просторі вод.